

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

«Маркетингові дослідження конкурентоспроможності продукції підприємства та визначення шляхів її підвищення»

Виконала: здобувач 2 курсу,

групи МГ-24 м

Спеціальності 075 Маркетинг

Гатило Марина Миколаївна

Керівник: Шевченко В.М., к.держ.упр., доц.

**Дніпро
2026**

АНОТАЦІЯ

Гатило М.М. Маркетингові дослідження конкурентоспроможності продукції підприємства та визначення шляхів її підвищення.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів маркетингових досліджень конкурентоспроможності продукції підприємства. У роботі розкрито сутність поняття конкурентоспроможності продукції, визначено її основні складові та охарактеризовано систему й процес проведення маркетингових досліджень. На основі аналізу господарської діяльності та маркетингового середовища ТОВ «АТБ-маркет» досліджено фактори, що впливають на рівень конкурентоспроможності продукції підприємства. Проведено SWOT- і PEST-аналіз, виявлено ключові проблеми та можливості розвитку. Запропоновано комплекс заходів підвищення конкурентоспроможності продукції, обґрунтовано бюджет і оцінено ефективність запропонованих рішень. Отримані результати можуть бути використані в практичній діяльності підприємства для вдосконалення маркетингової політики та підвищення ринкових позицій.

Ключові слова: конкурентоспроможність продукції, маркетингові дослідження, маркетингове середовище, ефективність.

SUMMARY

Hatylo M. Marketing research of the competitiveness of the company's products and identification of ways to increase it.

The Master's thesis is dedicated to the study of theoretical and practical aspects of marketing studies of the competitiveness of the company's products. The work reveals the essence of the concept of product competitiveness, identifies the main warehouses and characterizes the system and process of conducting marketing research. Based on the analysis of government activities and the marketing environment of ATB-Market LLC, factors that influence the level of competitiveness of the enterprise's products were identified. A SWOT and PEST analysis was carried out, key problems and development opportunities were identified. A set of goals for improving the competitiveness of products was established, the budget was determined and the effectiveness of the decisions was assessed. The results can be used in the practical activities of the enterprise to improve the marketing policy and advance market positions.

Key words: product competitiveness, marketing research, marketing middle ground, effectiveness.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Поняття конкурентоспроможності продукції та її складові.....	9
1.2. Система та процес маркетингових досліджень.....	14
1.3. Методи, прийоми та інструменти проведення маркетингових досліджень конкурентоспроможності продукції.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТОВ «АТБ-маркет».....	23
2.1. Характеристика господарської діяльності підприємства.....	23
2.2. Огляд основних тенденцій ринку.....	31
2.3. Аналіз зовнішнього маркетингового середовища підприємства.....	39
2.3.1. Аналіз мікросередовища.....	40
2.3.2. Аналіз макросередовища. PEST- аналіз.....	44
2.4. SWOT- аналіз та визначення основних напрямків діяльності підприємства.....	47
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «АТБ-маркет».....	51
3.1. Аналіз та оцінка конкурентоспроможності продукції «АТБ-маркет»...	51
3.2. Розробка комплексу заходів підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.....	59
3.3. Бюджет і оцінка ефективності запропонованих заходів.....	68
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	81

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конкуентоспроможність продукції [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://buklib.net/books/23928/>
2. Конкуентоспроможність товару URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%83>
3. Конкуентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: [монографія / за заг. ред.. О.Г. Янкового]. – Одеса: Атлант, 2013. – 470 с.
4. Мануйлович Ю.М. Дослідження сутності та трактування поняття конкурентоспроможності підприємства. Ю.М. Мануйлович Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 4. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64
5. Гузар Б.С. Основні фактори впливу на конкурентоспроможність продукції / Б.С. Гузар, О.С. Цикалюк // Інноваційна економіка. – 2012. – № 11. – С. 277–280
6. Стратегічне управління : [навч. посіб.] / [Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко]. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 440 с
7. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти : [монографія] / О.І. Драган. – К. : ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
8. Конкуентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення : [монографія] / за заг. ред. О.Г. Янкового. – О. : Атлант, 2013. – 470 с
9. Піддубна Л.І. Конкуентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання та управління : [монографія] / Л.І. Піддубна. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 368 с.
10. Характеристика магазину «Продукти -27» тов «атб- маркет». URL: <https://studfile.net/preview/5437760/page:4/>

11. АТБ-Маркет URL:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%A2%D0%91-%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82>
12. ТОВ «АТБ-маркет» - підприємство корпорації «АТБ» URL:
<https://www.atbmarket.com/company>
13. Корпорація «АТБ»: ПІДПРИЄМСТВА КОРПОРАЦІЇ. URL:
https://www.atb.ua/page/atb_market
14. ТОВ «АТБ Маркет»: веб-сайт [Електронний ресурс]-Режим доступу:
https://www.atb.ua/page/atb_market
15. ТОВ «АТБ Маркет»: Річна фінансова звітність згідно з МСФЗ URL:
<https://www.atbmarket.com/2-Indiv.pdf>
16. Єдиний Звіт про управління ТОВ «АТБ-МАРКЕТ» та його дочірньої компанії (група) URL:
https://www.atb.ua/web/content/3506-3506/Unified_Management_Report_2019.docx
17. Горбаль Н. І. Конкуренентоспроможність підприємств галузі роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами в умовах війни та євроінтеграції / Н. І. Горбаль, Д. С. Лиса // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». – 2024. – Вип. 8(1). – С. 32-44. DOI:
<https://doi.org/10.23939/semi2024.02.032>.
18. Горобченко О. А. Український retail: аналіз розвитку та сучасні виклики / О.А. Горобченко // Ефективна економіка. – 2023. – № 7. DOI:
<http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.27>.
19. Городняк І. Аналіз ринку роздрібною торгівлі України / І. Городняк, Ю. Гнатів // Економічний простір. – 2023. – № 187. – С. 49-54. DOI:
<https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-8>.
20. Державна служба статистики України: Офіційний сайт. URL:
<https://ukrstat.gov.ua>
21. Жидик О. І. Роздрібна торгівля: суть та еволюція поглядів [Електронний ресурс] / О. І. Жидик // Економіка та держава. – 2013. – № 12. – С. 87-89. URL:
<http://www.economy.in.ua/?op=1&z=2609&i=19>.

22. Заїка Ю. А. Ритейл в умовах сучасного конкурентного середовища: аналіз трендів та тенденцій / Ю. А. Заїка, Т. А. Іріх // Економічний простір. – 2025. – № 99. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.199.176-183>
23. Кучанський О. Сучасний стан роздрібної торгівлі в Україні: орієнтир для удосконалення управлінського обліку / О.Кучанський // Економіка та суспільство. – 2024. – № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-36>.
24. Опендатабот: На 17 % зріс дохід компаній-ритейлерів з Індексу 2025 URL: <https://opendatabot.ua/analytics/index-retail-2025>.
25. Олійник Т. Розвиток ритейлу в Україні / Т. Олійник, М. Іванова // Молодий вчений. – 2024. – № 1 (125). – С. 126-129. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1-125-1>.
26. Оптовий та роздрібний товарооборот підприємств оптової та роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] // Держстат України. – Режим доступу: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2024/sr/roz/arh_roz24_u.html
27. Рейтинг ТОП-15 найбільших ритейлерів e-commerce в Україні. InVenture [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://inventure.com.ua/uk/tools/database/rejting-top-15-najbilshih-ritejleriv-e-commerce-v-ukrayini>.
28. Сільпо [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://silpo.ua>.
29. Смірнова П. В. Роздрібна торгівля України: огляд стану та тенденцій розвитку [Електронний ресурс] / П. В. Смірнова, С. М. Шинкар // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2021. – Вип. 1(33). – С. 85-94. – Режим доступу: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/3313>.
30. Соха А. Як розвивається електронна комерція в Україні [Електронний ресурс] // Sprava.prom. – Режим доступу: <https://sprava.prom.ua/yak-rozvyvayetsya-elektronna-komercziya-v-ukrayini/>.
31. Шапка І. Ринок ритейлу в Україні: аналіз поточного стану та перспективи розвитку в умовах трансформаційної економіки [Електронний ресурс] / І. Шапка // Економіка та суспільство. – 2025. – № 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-165>.

32. Шаріпов О. Виторг групи АТБ у 2024 році досягнув 248,8 млрд грн [Електронний ресурс] / Шаріпов О. // Forbes. – Режим доступу: <https://forbes.ua/news/tovaroobig-grupi-kompaniy-atb-zris-na-15-u-2024-rotsi-do-249-mlrd-grn-05022025-26887>
33. Рахман М. С. Конкуренція та конкурентоспроможність ІТпідприємств на міжнародному ринку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 30(1). С. 26-29.
34. Шталь Т. В. Теоретико-методологічний аналіз поглядів учених на визначення поняття «конкурентоспроможність». Бізнес Інформ. 2020. № 11. С. 13-17.
35. Крамаренко В.І. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2012. Вип. 22 (2). С. 24–28.
36. Брінь П. В. Конкурентоспроможність підприємства: сутність, показники та методичні засади динамічної оцінки. Причорноморські економічні студії. 2021. Вип. 64. С. 36-43.
37. А. М. Конкурентоспроможність промислових підприємств в умовах індустрія 4.0. Ефективна економіка. 2023. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_10_83
38. Копитко М. І. Конкурентоспроможність промислових підприємств України та їх адаптивність до викликів у процесі управління змінами під впливом Індустрії 4.0 . Науковий погляд: економіка та управління. 2022. № 3. С. 62-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2022_3_11
39. Герасимова В. О. Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. Економічний простір. 2020. № 154. С. 93-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2020_154_19
40. Зварич І. Т. Чинники впливу на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 46. С. 12-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2020_46_4_84

41. Конкуренентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / за заг. ред.. О.Г. Янкового. Одеса: Атлант, 2013. 470 с.
42. Шульженко І. В. Інформаційна система управління конкурентоспроможністю підприємства. Економічний форум. 2018. № 1. С. 249-254. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2018_1_42
43. Чумак Л.Ф. Фактори впливу а формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств . Экономика и управление. № 1. 2013. С. 62-69.
44. Березіна Л. М. Теоретико-методологічні основи управління конкурентоспроможністю підприємства. Агросвіт. 2021. № 21-22. С. 35-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2021_21-22_7
45. Самойленко В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах. Інтелект XXI. 2021. № 1. С. 59-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2021_1_13_2
46. Джонсон Р.А., Комплексне управління конкурентоспроможністю американських виробників. Бліц – Інформ, Київ, Україна. 2015. 592 с
47. Герасимова В. О. Конкуренентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. Економічний простір. 2020. № 154. С. 93-97.
48. Матвеев В. В. Система понять, які характеризують конкурентний стан підприємства. Інтелект XXI. 2014. № 2. С. 55-62.
49. Лаготюк В.О. Конкуренентоспроможність підприємства в умовах особливостей сучасної конкуренції на внутрішніх і світових ринках. 85 Особливості управління підприємствами в умовах глобальних викликів : монографія / за заг. ред. О.В. Зибаревої. Чернівці: Технодрук, 2016. 320 с.
50. Мартин О. М. Моделювання системи управління конкурентоспроможністю підприємства на основі маркетингу в умовах зміни споживчих переваг та розвитку інноваційного підприємництва. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 1. С. 33-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2022_1_7
51. Конкуренентоспроможність продукції URL: <https://buklib.net/books/23928/>

52. Зварич І. Т. Чинники впливу на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 46. С. 12-18

53. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / за заг. ред.. О.Г. Янкового. Одеса: Атлант, 2013. 470 с.

54. Чумак Л.Ф. Фактори впливу а формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств. Экономика и управление. № 1. 2013. С. 62-69.

55. Такамацу К. Методи управління конкурентоспроможністю японських виробників, Бліц – Інформ, Київ, Україна, 2010. 398 с.

56. Шевченко В.М., Тараненко І.В., Яременко С.С., Мусаєв Р.А. *Аналіз асортиментної політики торгового підприємства та напрями її вдосконалення* / В.М. Шевченко, І.В. Тараненко, С.С. Яременко, Р.А. Мусаєв // Європейський вектор економічного розвитку. – Університет імені Альфреда Нобеля: Дніпро. – 2023. – Вип. № 1 (34). С. 119-132.

57. Шевченко В.М., Мямліна А.В., Каменєв О.Ю. Розроблення моделі виведення нового товару в групі гербіцидів аграрного підрозділу «БАЙЄР CROPSCIENCE» на споживчий ринок / Науковий журнал „Академічний огляд”. – Дніпро:. – Вип. № 2 (55) (2021), Р. 48-56. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2021/2/6.pdf>

58. Kovalchuk S., Chunikhina T., Grigoryan V., Shevchenko V., Koroleva U. (2025) Strategic management of omnichannel marketing using generative artificial intelligence. Journal of Theoretical and Applied Information Technology, Volume 103, 2025, Art. #22, p.9463-9475. URL: <https://www.jatit.org/volumes/Vol103No22/19Vol103No22.pdf>